

Raad van State niet mee met aannames over emissiearme stalvloeren

‘Streep door emissiearme stallen’, kop-te een aantal media naar aanleiding van het oordeel van de Raad van State vorige week dat emissiearme stalvloeren onvoldoende grond vormen voor de natuurvergunning van drie Utrechtse melkveehouders. Maar die krantenkoppen zijn te kort door bocht, aldus Karin Groenestein, senior onderzoeker Veehouderij en Omgeving bij Wageningen Livestock Research.

Zelfs de Raad van State zelf benadrukte dat de uitspraak niet alle emissiearme stalsystemen betreft. Het gaat specifiek om twee typen stalvloeren voor de melkveehouderij, de A1.13 en de A1.28 om precies te zijn. Groenestein schat dat in totaal zo’n 5 procent van de Nederlandse melkkoeien op dit soort vloeren staat, van de in totaal ongeveer 20 procent van de melkveestapel die in emissiearme systemen wordt gehouden.

‘Er is geen reden de techniek failliet te verklaren’, benadrukt ze. ‘Dat doet de Raad van State ook niet. De werking van de vloersystemen an sich wordt niet betwist. De Raad constateert alleen dat onvoldoende vaststaat dat de gerealiseerde stikstofreductie net zo hoog is als wordt aangenomen. En volgens de wet is die zekerheid wel nodig om in aanmerking te komen voor een natuurvergunning.’

Uitsmeren of wegschuiven

Volgens Groenestein komt het niet als een verrassing dat er lucht zit tussen de beloofde en de daadwerkelijke stikstofreductie. Het CBS publiceerde in 2015 al een rapport met die strekking. ‘Het ene stalsysteem is gevoeliger voor hoe het in de praktijk wordt toegepast dan het andere’, legt ze uit. Dat zit zo: de meeste emissiearme stalvloeren hebben als leidend principe dat de urine snel wordt afgevoerd, en daarmee de ammoniakhoudende massa. Urine loopt het makkelijkst

Foto Shutterstock

weg als de vloer regelmatig wordt ontdaan van mestflatsen. Met een nieuwe vloer en schuivers gaat dat prima. Gebeurt dat in de voorgeschreven frequentie, vaak eens in de een à twee uur, dan doet de emissiearme stalvloer wat ‘ie moet doen: ammoniakvorming beperken. Maar gebeurt

‘Een APK voor stalsystemen lijkt me best een goed idee’

het te weinig, of raken de schuivers versleten – en wordt de mest dus uitgesmeerd in plaats van weggeschoven – dan ben je qua stikstofuitstoot verder van huis. Groenestein: ‘In nog geen twee uur nadat feces en urine met elkaar in contact komen, is de ammoniakvorming al volop bezig.’

‘De kern van dit probleem zit in hoe het systeem is opgetuigd’, vindt ze. ‘Boeren worden niet meer gecontroleerd als ze eenmaal hun vergunning hebben. Het gevolg is een gebrek aan prikkels voor boeren om hun emissiearme stalsystemen optimaal in te regelen. Er is altijd vrij veel coulance geweest voor de melkveehou-

derij. Maar dat krijgt de sector nu als een boemerang terug.’

Volgens Groenestein zouden alle partijen bij zichzelf te rade moeten gaan: de boeren, de beleidsmakers, de producenten van stalsystemen: “is dit echt wat we bedoeld hebben?”

Winnen

‘Kenniss over wat wel en niet werkt, is er in principe genoeg – als onderzoekers zijn we al een hele tijd bezig met deze materie. Een collega van me heeft wel eens gesuggereerd dat er een APK voor stalsystemen moet komen. Dat lijkt me best een goed idee. Al realiseer ik me ook dat staltechniek alleen dit probleem niet oplost. Vooral met de uitvoering valt nog veel te winnen.’ ME